

Előfizetési árak:

Egész évre	8 kor. — fil.
Fél évre	4 kor. — fil.
Negyed évre	2 kor. — fil.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez küldendőek.

Megjelenik minden vasárnap.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó
Podhradszky Emil.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlköztásoknál eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fil. Nagyobb s többszöres hirdetményeknél mérsékelt díjak egyezség szerint.

VIII. évfolyam.

Szászsebes, 1903. November 1.

5. szám.

Vadászati irodalmunk.

A sport különféle nemei közt föltétlenül a vadászat az, mely a férfias önértzet fölbresztésére, az idegrendszer megerősítésére, a testi és szellemi szervek megedzésére a legjótékonyabb befolyással van. A vadász a szabad természet gyermeke, éppen olyan, mint az erdész s a kettőnek a foglalkozása annyira össze van növe, hogy azok széjjelválasztását alig tudjuk elképzelni s innen van az, hogy manapság az erdésztől szinte megkívánjuk azt, hogy hivatásos vadász legyen, valamint előnyben részesül az olyan vadász is, ki egyuttal az erdészeti teendőkből is jártas.

A vadászat szinte olyan régi ezen a világon, mint maga az ember s nyomait megtaláljuk a legrégibb őskorszakban is, sőt az őseimbek annyira tisztelői voltak ennek a nemes mulatságnak, hogy még külön vadász isteneket és istennőket is imádtak s vadász zsákmányaikból ezek oltárain áldoztak. Természetes, hogy a régiek vadászási módját a mienkkel még csak összehasonlítani sem lehet. Régente, mikor még kőbaltával fegyverkezett föl a vadász, testi erejével és személyes bátorságával győzte le a vadat, melyet ma fortéllyal és a modern technika által készített gyilkos fegyverekkel még a legcingárabb emberke is játszva elpusztíthat.

Tagadhatlan tény az, hogy a nem vadász ember önkénytelenül is bizonyos tisztelettel tekint a vadászra, a vadász elnevezés alatt természetesen csak a valóban hivatásos, szakavatott vadászt értvén, nem pedig holmi kocavadászokat, kiknek vadászshivatásukat csak a lábikráikra szorított kamásli és a kalapjukra illesztett sörtepmacs vagy fajdkakas toll mutatja. Az ilyen fajta lesipuskás — pedig nagyon sok van belőle, — csak gunynévként érdemli meg a »vadász« jelzöt s valóságos szatirája a vadásznak.

Ahhoz, hogy valaki egy szegény tapsifülest a tarlóból kiugrasszon s tíz-husz közül egyre véletlenül ráhibázzon, nem szükséges semmi különös tudomány, mert azt akármely snájder vagy csizlik is megteheti, arra azonban, hogy igazi szakvadásszá képezzük ki magunkat, nem csak hosszú évek tapasztalatai szükségesek, hanem meg kell ismerkednünk másoknak a vadászat terén tett tapasztalataival is, mert tagadhatlan az, hogy több szem többet lát s a vadászat tere az, mely szinte kimeríthetlen az adatok és tapasztalatok gyűjtésében.

Az ilyen egymástól való okulás régente, míg a könyvnyomtatás mestersége ismeretlen volt, csak szűk körre terjedhetett, mert csak személyes érintkezés által volt lehetséges. Ma már egész irodalma van a vadászatnak s maga a vadászat mestersége is olyan magas fokra fejlődött, hogy valóságos közgazdasági tényezővé nőtte ki magát s a vadóvás és vadtenyésztés egyes országokban milliókat jövedelmez.

De ha a mi vadászati viszonyainkat párhuzamba vonjuk más szomszédos, a kulturának magasabb fokán álló országok vadászati viszonyai-
val, akkor arra a szomorú tapasztalatra jutunk, hogy bizon még ezen a téren nagyon el vagyunk
maradva s nem azért, mintha szeretett hazánk földrajzi helyzete és éghajlati viszonyai kedvezőtlenek lennének, sőt ha valamely ország, úgy a mienk az, melynél alkalmasabb a vadászatra és annak kívánalmaira alig van más a föld kérekségén. Nálunk talán éppen az volt a baj, hogy a természet áldásaiból minden téren szinte kifogyhatatlannak látszó mértékben részesültünk s így senkinek sem jutott eszébe ezeket a fogyni kezdő kincseket óvni vagy mesterséges uton szaporítani.

Magyarországon régente minden ur egy-
uttal született vadász is volt s ebbe a nemes sportba nem is volt szabad bármely hivatlannak bele kontárkodni; hiszen nem is olyan nagyon régen volt az, hogy például zsidónak nem volt szabad agarat tartani. Most már szinte ennek a megfordítottját éljük s a régi nemesi gárda utódai nagyobb részt mint beamterek görnyednek az lroasztalok mellett, a honnan bizon csak ritkán lehet kimenekülni egy kis vadászatra.

És a milyen elhanyagolt volt nálunk az elmúlt évtizedekben a vadóvás és vadtenyésztés, olyan parlagou hevert a vadász irodalom is. Még alig 20—30 év előtt hiába tekintettünk be a könyves boltokba s hasztalanul kérdezősködtünk vadászati ismereteket tartalmazó könyv

után, a Cserszilvász Ákos által szerzett »A vadászat mestere« című kicsiny uttörő munkán kívül ott mást találni nem lehetett. Most a viszonyok már — Istennek legyen hála — alaposan megváltoztak. A szakszerűen berendezett vadászterületek száma egyre szaporodik, vadfogasztásunk és kivitelünk rohamosan emelkedik s keresettek kezdenek lenni a szakképzett vadászok is.

Szakképzett vadászokat azonban megfelelő szakirodalom nélkül képzelni sem lehet, mert vajjon hánynak közülünk van módjában a vadászat minden módját saját tapasztalásból megismerni és elsajátítani, valamint tisztába jönni a különféle vadak természetrajzi viszonyaival, életmódjukkal, óvási és tenyésztési módjaikkal? Ezeket a tudományokat csak a megfelelő szakirodalom termékeiből lehet elsajátítani s a tanul-
takat azután saját tapasztalatokkal bővíteni.

A szakkönyvek szükségessége megteremtette azután a szakírókat is. Akadtak önzetlen, derék férfiak, kik feláldozva kényelmüket s minden kilátás nélkül a teljesített munkával egyenértékű anyagi haszonra feltárták és közkinccsé tették ismereteik és tapasztalásuk gazdag tárházát s lassan már mégis oda fejlődünk, hogy nem lesz szükségünk külföldi szakmunkákhoz folyamodni.

Itt láttuk feltűnni vadászati irodalmunk terén Lakatos Károlyt, Fónagy Józsefet nagyobb munkáikkal s most ismét üdvözölhetünk egyet, ki ugyan csak a nagyobb alkotások terén volt

A kakuk.

(A Bp. H. után).

Szebb első májust már képzelni sem lehetett. A cseresznyefák teljes pompájukban virágoztak; egy elkésett barakkfa piros virágja messzire kitűnt a kert emelkedettebb pontján; úgy nézett ki a többi fehérbe borult fák közt, mint egy szívkirálynő, körülvéve deli szüzekről. Buja fű lepte el a mesgyét; a kék harangvirág, a sárga szattyu, s a rozsdavörös kigyószisz harmatos fejét ingatta az enyhe reggeli szélben. Méhzümmögés, lepkesuhogás mindenfelé. A madarak egész kórusa fölvonult a szép első május üdvözlétére. Daltól zengett a kert és mező. [Az ég olyan tiszta volt, mintha egy világoskék selyemfátyol takarta volna be. A nap mosolygó arccal emelkedett az ég peremén s

olvasztott arannyal öntötte végig a kék selyemtakarót, s onnan alácsurogva, behintette a fák bujázöld leveleit. Az árnyék hanyatt-homlok sietett a közeli bükkerdő sűrű lombja közé, s ott az iszalaggal s vad szederindával behálózott fák mögött csöndesen elbújt; oda nem hat a napsugár, ott utól nem éri őt, háborítatlanul leskelődhetik a beálló alkonyatig, hogy akkor ismét nesztelen, óvatos léptekkel előbujjon, s künt a síkon újra átvegye csöndes, szenderegő birodalmát. A hegyipatak locsogva tört elő a bükkös erdő vágásából, s a mint kiért a rétre, megcsöndesedve kezdett ringatózni a kavicsos mederben, s az édes napsugárban melengette párolgó kristályhabjait. A réten már nem sietett; partjain a gólyahir aranyos szirmai integettek tükébe, s bele-belehajtván az álomtól még nehéz fejüket, föl-
üdvölve emelték ismét föl, s ezernyi kis gyöngyszemet pergettek alá a fényes levelekre. Egy kis süldőnyul kiszaladt a vetésből, hegyesre tartott fülekkel hallgatózott egyideig, azután egy hamis ugrással befutott a szomszédos lucernásba. Nyomban utána egy nagy

eddig ismeretlen, mert kisebb értekezéseivel, szakcikkelyeivel már évek óta hangyaszorgalommal terjesztette a vadászati ismereteket.

Ez az újabb csillag, mely hivatva van fényt árasztani vadászati szakirodalmunkban, nem más, mint Vihar Győző ur lapunknak is jól ismert, buzgó munkatársa, kinek szakismeretekkel és tapasztalásokkal teljes cikkeiben gyakran van alkalma tisztelt olvasóinknak gyönyörködni.

Most kapjuk ugyanis kézhez Schönwald Tivadar komáromi könyvkereskedő és nyomdátulajdonos előfizetési felhívását a »Vadászati szakismeretek gyűjteménye« című műre melynek írója Vihar Győző ur. A munka körülbelül 30 ivnyi terjedelemben s így 480 oldalnyi terjedelemben fog megjelenni s előfizetési ára 6 korona. Bolti ára a megjelenés után 8 korona leend.

Kedves kötelességet vélünk teljesíteni, mielőtt lapunk tisztelt olvasóinak figyelmét erre az új nagy vadászati szakmunkára irányítjuk s reméljük, hogy előfizetéseikkal sokan fognak sietni elősegíteni a kiváló munka mielőbbi megjelenését.

A havasi marmota és vadászása.

Írta: Vihar Győző. (Folytatása és Vége).

A marmota a vidék és az éghajlati viszonyokhoz képest évenként voltaképpen csak 3—6 hónapon át él, az év többi részét mély álomban, csaknem teljesen dermedt állapotban tölti; a

hízási időnybe akkor kezd lépni, mikor már a fiatalok is erősen járnak a legelőre és mielőtt a marmoták nyári ideiglenes tanyájukat elhagynák, rettenetes falánsággal s étvágygyal fogyasztják a táplálékot és a vizet is, mely utóbbit nagy mennyiségben az ivó lúd módjára vesznek magukhoz, fejüket minden kortynál fölemelve, azt cseppenként nyelik le.

Mikor a napok rövidülni kezdenek, mikor a hegyszakadékokat az alpesi korai ködök kezdik kitölteni s a csipős szelek végig sivitanak a magas sziklák ormain, akkorra a marmoták már meghiztak s megtöltötték bendőjüket a 6—9 hónapra szóló tápszükséglettel; hűtlenek lesznek magasabb nyári otthonukhoz és az alpesi magas legelőkről családonként, csapatonként vándorolnak le az erdőövön alul eső, de szintén nyugalmas térségekre, hol azután a tél viszonyosságai ellen jól védő helyeken elfoglalják vagy elkészítik nagy gonddal tatarozott téli s állandó szállásaikat, a melyekben a hosszú telet minden táplálék nélkül, mozdulatlanul és folyton tartó mély álomban töltik el, míg csak az áprilisi és májusi napok verőfényes sugarai újból nem lehelnek lelket dermedt testükbe, mely a hosszú télen át csont és bőrre aszalódott olyannyira, hogy az elerőtlenedés folytán alig-alig képesek kotorékukból kivánszorogni és csak tá-molygó, kabulásra mutató ügyetlen lépésekkel képesek ismét ugyszólván fölvánszorogni magasabb nyári otthonukba.

A marmoták téli kotoréka 1.5—2 méter mélyen szokott a föld színe alatt lenni; a kotorék nyílása igen keskeny, olyannyira, hogy azon át nem csak maguk a marmoták, de sőt még a náluknál sokkal kisebb állatok sem közlekedhetnek és az alig vehető észre, azonban árulója szokott lenni a nyílás körül mindenfelé látható nagyobb mennyiségű szénahulladék, mert a marmoták téli szállásukba lehetetlen mennyiségű fűvet hordanak össze, melynek kövekkel és földdel

fehérszörű kandur bujt ki a vetésből, s hosszúra elnyúlt testtel meglapult a göröngyök mellett. Valószínűleg kikerülte figyelmét a bükkös szélén kipécézett fekete tábla fehér betűkkel: Tilos a vadászat!

... Az öreg Fekete László kilépett kis házikójából; megállott a kert virágos fái alatt, s tele tüdővel szívta magába az édes, mámorító italt. Véghetetlen öröm és meglegedés sugárzott arcáról. A szomszéd Lincsár Mátyás házában még teljes csend volt. Ugy látszott, hogy még mindnyájan az édes-delejes reggeli álom karjai közt szenderegtek; csak a Fruska nyujtózkodott a küszöb előtt s melengette bundáját a nap-sugárban. Valahol a távolban, a bükkös déli oldalán, megszólalt egy kakuk, a szakadatlanul kiáltozott: kakuk! kakuk! kakuk!

— Istenem! Istenem! — szólt az öreg Fekete meghatottsággal, — szól a kakuk! Áldalak téged, mennybéli jószág, hogy megadtad nekem újra ezt az örömet! Ismét hallok kakukszót!

Aztán levette a kalapját, s csendes áhítattal keresztet vetet magára.

— De hát ha még ide jönne az én kertembe! s nekem szólana a madár! Ki tudja? talán utoljára ebben az életben! Hátha ide csálnám? Bohó madár az! eljön a hívószóra akármilyen messziről; azt hiszi hogy szerető párja hívogatja édes csókra!

Hivogatni kezdte; utánozta a kakukszót úgy, mint a hogyan a pajkos gyermekek csalogatják a híszékeny madarat.

— Kakuk! kakuk! — kiáltozta az öreg, s figyelve nézett a kert fái közt röpködő madarakra. Egyszerre suhogást hallott. A bohó madár villámgyorsan közeledett, s pár lépésnyire tőle rászállott egy cseresznyefára, s vígan kezdett kiáltozni: kakuk! kakuk! kakuk! De ebben a pillanatban lövés dördült el, s a szegény madár holtan bukott a földre, estében bevérezte a cseresznyefa fehér virágát.

Fekete László kővé meredten nézett a szálló füst irányában. Ott állott szomszédja, Lincsár Mátyás, fegyverrel kezében, s kacagva nézte a földön vergődő szegény madarat. Mintha megnémult volna, nem tu-

kevert egy részével — miután már bevonultak az üregbe — belülről dolgozva 1—1,5 méter hosszban is betapasztják a kotorékba vezető folyosót, csak egy nagyon kicsiny, igénytelen nyílást hagyva rajta, másik részével pedig — ezt apróra összerágcsálva, kipárnázzák a nem ritkán 10 méter hosszúra is ásott folyosójuk végében levő tágas kátlánukat, hol 2—3 marmota család tagjai is szorosan egymáshoz lapulva alusznak.

A marmota kotorék bejáró folyosóját ott, hol a mesterséges szűkítés véget ér, egy keresztfolyosó két részre szeli; ennek a keresztfolyosónak egyik nyújtványa rövidebb és a marmoták — a míg náluk még az életműködés nyilvánul, — ezt ürülékük lerakására szokták használni, a másik folyosórész, nevezetesen a hosszabb fölfelé hatólag menetelesen készített és ez vezet a tágas dormitorioumba (háló fülkébe).

A marmotákat szokás télen át is tanyájukon felkeresni s hol a lakást a rágott szénatörek elárulja, ott a fényes eredmény elmaradhatlan a föl nem ébredő és tetemszerű tehetetlen állatokkal szemben, ámde mivel az ilyen éppen nem vadászos eljárás ennek az ártalmatlan és hasznos vadnak gyors végpusztulását eredményezné, a Gränbunden kantonban a marmoták téli vadászása, s illetve ásása tilos, nekem azonban ennek dacára szerencsém volt egy felső-engediai »amann« (kerületi főnök) által tudományos célból október hónapban rendezett marmota ásásnál jelen lennem, mely alkalommal egy és ugyanabban a kotorékban 12 marmotára akadtunk, de az ásással csak másodnapon végezhattünk. E szerint tehát a marmota szokatlan téli kézrekerítési módja minden esetben sikeres ugyan, de hegymászó szöges talpu cipők és turista botok nélkül utnak indulni merő képtelenség s órák hosszat kénytelen az ember sokszor bizony életveszélylyel fenyegető ösvényeken is haladni, kitéve magát nem csak a nagy hidegnek, de az elhavazásnak, az átláthatatlan és napokig is tartó ködöknek s így a megfagyásnak és

az éhhalálnak s e mellett még egy vég nélkül hosszan tartó és unalmas földmunkának is, melyet csak a kaparó, az irtókapa vezethet sikerhez.

Azt, hogy ilyen vállalat közben főleg Felső-Engadin kiválóan zord vidékén még a duvadakkal is, különösen a farkasok éhező csordáival meggyülhet a bátor vállalkozó baja, talán emlitenem is fölösleges.

A marmota nyári vadászása sem nevezhető fáradtság nélküli vállalatnak, mert a mikor mi július hóban F. Kesch községből elindultunk, d. u. 5—6 óra lehetett, és mire a Piz hegységnek arra a magaslatára jutottunk, hol a marmoták nyári tanyájukat fölütötték, éjjel után 2 óra volt, a mikor már ugyancsak helyt kellett állanunk.

Szerencsének volt a kedvező időjárás és a szél, mely mellett 4 marmotát sikerült terítékre hoznunk, de ezért az eredményért a rengetegnek uttalan belsejében, kerülve az áthághatlan szakadékokat, föllebb pedig a megmászhatlan sziklafalakat, sziklatömböket 8 óra hosszal mászni fölfelé, nesztelenül, mozdulatlanul a szemet megmerevítve állani 1—2 óra hosszat és azután ismét 6—7 óra hosszat fáradni le a völgy felé s nem egyszer minden eredmény nélkül, bizony csak tapasztalatgyűjtést céljából fizeti ki magát s legföllebb csak egyszer. Mindennek dacára is vannak szenvedélyes marmota vadászók, mert annak a 11 cm. hosszú farkkal bíró és félméternél is hosszabb 0.15 méter magas, izmos, zömök, tömött, hosszú szőrű és rövid gyapjas gereznával felruházott, jól kihizott, kivételképen fekete vagy fehér, rendesen azonban sötétbarna általános színű marmotának súlya eléri a 6—7 kilogramot is és mivel ennek nagyon izletes husa s orvosszerűen használt egyéb testrészei is mindenkor megfelelő általános és különös keresettségnek képezik tárgyát.

A marmota hazája egyedül csak Európa; gyakoribb a francia és a spanyol határvonalon levő magas

dott egy szót sem kiejteni remegő ajkán; végre a köny előtört szeméből s rekedt, reszkető hangon szólt szomszédjának:

— Ugy áldjon meg az Isten, Mátyás, a milyen becsületesen cselekedtél! Ne legyen több tavaszod, mint a hányat most ez a szegény kakuk szólott!

— Hiszen csak hármát kiáltott, — kacagott tovább is Mátyás, — a harmadik szóra már leszedtem a fáról!

— Nohát, az Uristen ő szent felsége ne is adjon háromnál több tavaszt neked! Büntesse meg a te rossz lelket! Hát mit vétett neked az a szegény madár? Bántott-e valakit? Tett-e kárt valamiben? Én hívtam ide csalogató szóval, s hálát akartam adni az én Istenemnek, a miért a mai napot megérem engedte; talán az utolsót ebben az életben! S te gyilkos fegyverrel kioltottad életét az ártatlan madárnak! Ugy áldjon meg az Isten!

— Ne átkozódj, László! Egy hitvány madárért nem fog az Uristen haragot tartani! — Azzal kacagva befordult a házba.

Az öreg Fekete odament a cseresznyefa alá, kezébe vette a még meleg madarat, s gyöngéden szívéhez szorította. Próbálta élesztgetni, de mindhiába! Fényes kis fekete szeméből még rápillantott egyszer-kétszer az öregre, aztán lehunyta örökre.

A köny, mint a zápor, hullott az öreg ember szeméből. Aztán gödröt ásott a fa tövének, telehintette a cseresznyevirág hullongó, illatos szirmatval, s mély bánattal szívében, elföldelte. Még imát is mondott az ártatlanul legyilkolt madár fölött.

— Igen! ártatlan! és Mátyás egy szörnyű gyilkos! — gondolkodott. — Elsősorban is ő maga hibás, mert ő csalta, oda hamis kakukolással a madarat, s ez esztelen állat odajött, mert szeretőpárját hitte ott találni. De azután nagy bűnös Lincsar Mátyás szomszéd! Gyilkos, akárcsak embert ölt volna! De még nagyobb lelketlenség, mert védtelen állatot ölt meg! Nem! ezt nem bocsátja meg Mátyásnak sem Isten, sem ember! Ezért lakolnia kell!

Erős fölháborodás tartotta Fekete uram lelkét

hegységben, az Alpesek hegyláncolatán; van a Kárpát hegységben is, azonban itt már csak gyér számban, leginkább Krassó-Szörény megyében és pedig állítólag a Retyezát csucsain, Vásiel körül és a Zenega tó vidékén.

Ugy tudom, hogy valamikor nálunk is bőven volt a marmota, de a folyton haladó kultúra és a vadászati törvény mostoha gondoskodása a faunának ezt az érdekes, ártatlan és emberi szempontokból hasznos tagját bizon már-már a végpusztulás fenyegeti.

Hasznos tudnivalók.

A szarvasmarha súlyának meghatározása hosszsmértékkal. Nőgyon ki van téve a gazda, főleg a kis gazda, hogy ha szarvasmarháját mészárosnak adja, hogy kárt szenved, mert marhamérleg nem áll rendelkezésre, a szemsmérték pedig csak hosszas gyakorlat után lehet valamenynyire megbízható.

Azonban módunkban van az élősúlyt hosszsmértékkal alig pontosan kiszámítani. Egy darab spárta és egy mérce tán minden faluban akad. Az eljárás a következő:

Lemérjük az állat egész hosszát, még pedig a szarvak közitől az első farkcsigolyáig, a szalagot vagy spártaát mindig a gerincoszlophoz nyúlva, tehát nem kifeszítve. Azután megmérjük a mellbőséget a mellső lábak mögött közvetlenül lehetőleg függőlegesen. Mindkét mérték centiméterben veendő. A két nyert összeget egymással megszorozzuk, ezt a szorzatot a magyarfajta marhánál 1·25-dal, a nyugatinál 1·2-del megszorozzuk és az így kapott eredményt 100-al elosztjuk. Az így kiszámított szám az állat élősúlya kilogrammokban.

megszállva; s a harag még jobban elragadta, mikor feje fölött a cseresznye-virágról egy csöpp vér hullott alá könnyes arcára. Ugy tetszett neki, hogy vége van a szép első májusnak! Mintha sötét gyászba borult volna az egész világ! Nem gyönyörködtette őt a fakadó lomb, a virágillattól terhes levegő, a mosolygó nap-sugár; az ő lelke őszinte. mély gyászba merült.

Lassu, vonatott léptekkel fordult vissza kertjéből, s bement kis házikójába. Az ajtóból még egyszer átnézett a Lincsár Mátyás udvarára s botját fölemelve megfenyegette a rosszlelkű szomszédot.

Mély csönd borult a kertre, mint temetés után a temetőre . . . Csak a cseresznyefa hullatta tovább is az illatos fehér szirmokat, s lassas-lassan behintette a szegény kakuk fölhantolt sirját . . .

Éppen három esztendő telt el a kakuk halála óta. Nagy idő három év! Sok mindent el lehet felejteni ez alatt! Ismét beköszöntött a bűbajos május elseje. A természet ragyogó pompával ünnepelte a tavasz legszebb napját. A kert fái ismét tele voltak virággal, a

Képletben kifejezve az eljárást, így néz ki: Az élősúlyt jelöljük $\bar{E}$ -vel, az egész hosszat h -val a mellbőséget m -mel, akkor leend:

$$\bar{E} = \frac{1.25 \times m \times h}{100}$$

a magyar fajtánál és

$$\bar{E} = \frac{1.2 \times m \times h}{100}$$

a nyugati fajtánál.

De lássuk egy-két példát: Egy fehér magyar ökör hossza volt: 232 cm., mellbősége 208 cm., lesz tehát fentiek szerint az ökör élősúlya:

$$\bar{E} = \frac{1.25 \times 208 \times 232}{100} = 603,20,00$$

vagyis lenne az ökör súlya 603 kg. Tényleges, lemérlegelt súlya volt 609 kg., tehát a különbség 6 kg. Egy másik hossza volt 235 cm., mellbősége 217 cm., akkor:

$$\bar{E} = \frac{1.25 \times 217 \times 235}{100} = 637,42,75$$

azaz 637 kg. A tényleges súly volt 636 klgr., vagyis a különbség 1 kg.

Igy lemérlegeltem különböző helyeken mintegy 50 darabot s a legnagyobb különbség a 13 kg.-ot meg nem haladta. Tekintettel arra, hogy ennyi különbség a mérlegen is látható, ha az állatot etetés-itatás előtt, vagy utána mérlegeljük, fenti számítást a közéletben bátran elfogadhatjuk. A különbség a rideg és hizlalt marha közt alig számbavehető; a hosszúság ugyan a hizlálás alatt nem igen gyarapszik, csak fiatal marhánál; de a mellbőség naponta elég észrevehetően.

Megemlítem itt, hogy az első példában kiszámított élősúly még szakértők által is csak 550—574 kg.-ra becsültetett az ellenmértékre.

Főddolog a pontos mérés, mert belátható, hogy 2—3 cm. tevedés már több kg. különbség. Szól ez pedig leginkább a hosszúság lemérésére.

mezőn bársonyos szőnyeget simogatott a májusi balzsamos szellő. Az öreg Fekete ismét ott állott a virágos fák alatt, s hallgatta édesdeden a madarak csevegését, a méhek zümmögését. Olykor-olykor átnézett a sövénykerítésen Lincsár Mátyás szomszédjának udvarára, mintha valakit kerestek volna szemei. Egyszer aztán meglátta a szomszéd legényfiát, a Palit.

— Te, Pali! hogyan van az édesapád?

— Nagybeteg! Az éjszaka azt hittük már meg is hal!

— Szegény Mátyás! — sóhajtott Fekete uram, — igaz szivemből sajnálom!

— Minduntalan félrebeszél; az éjszaka is azt mondta, hogy neki csak a mai szent napot szabad megérnie, aztán elmegy oda, a hol örökös tavasz van. Most meg mind azon van, hogy hozzuk ki a kertbe ágyaától, hadd szívjon egy kis virágillatot magába, itt akar a kertben elaludni örökre!

— Hát hozzátok ki, ha úgy kívánja; hátha a jó

Érdekes, hogy egyenlő méreteknél a magyar fajta 4—5%-al nehezebb a nyugtinál, mi természetesen az előbbinek erősebb sorozatától függ.

Ross Nándor.

FELHÍVÁS

a Somogy és Baranya vármegyei erdészeti és vadászati alisztekhez.

Annyi fáradozás és buzdítás után még egyszer fordulok szeretett kartársaimhoz s felkérem őket, hogy tekintettel a maguk és családjaik jövője biztosításának immár elodázhatlan szükségességére, minden igyekezetükkel, teljes erejükből, szívük egész melegével járuljanak hozzá országos nyugdíj és segélyegyesületünk megalakításához.

Most, midőn alapos a kilátás arra, hogy a hazánkban közel egy év óta dúló politikai válságot ismét a rend fogja felváltani, meg kell ragadnunk az alkalmat arra, hogy a mint a kormányzat rendes medrébe visszatér, ismét kocogtassunk a magas kormány ajtaján s kérelmerzük alapszályaink jóváhagyását.

A kérés támogatására szükségesnek vélem, hogy ahhoz ismét minél több olyan nyilatkozatunk mellékeltessek, melyben nem csak hogy az egyesület megalakításának szükségességét elismerjük, hanem egyúttal kijelentjük azt is, hogy annak megalakulása esetén rendes tagjaivá óhajtunk lenni.

Felhívom, illetve felkérem tehát fent említett összes kartársaimat, hogy hozzám legkésőbb folyó évi december hó 20-ig a következő tartalmu levelezőlapot szíveskedjenek beküldeni:

tavaszi levegő erőt ad neki? s az Isten ő szent felsége megszabjadítja az életét;

— Kihoznánk, ha kelmed is segítene; szegény édesanyám már kidőlt a fáradtságtól; három hét óta sem éjjele, sem nappala nincsen; nem bírjuk a nehéz embert ketten kihozni. Jőjjön hát kend is, tegyük ki ide szegényt a cseresznyefa alá, ugyis mindig ide kíváncsozik!

Fekete uram szomorúan bólintgatta fejét, s lassan átment a szomszédhoz; fölemelték Palival a beteg ágyát, s csendesen kihozták a fehérbe borult cseresznyefa alá. A lázbeteg fölnyitotta bágyadt szemét, s hálásan tekintett szomszédjára.

Enyhe reggeli szellő zizegett a fák lombjai közt, s a beteg arcára hintette a cseresznye fehér virágát.

Gsönd volt, csak a beteg nehéz, szaggyalott lélekzete hallatszott. Egyszer csak a bükkös erdőben megszólalt egy kakuk.

A beteg fölnyitotta szemét, arcán lázas pír gyuladt ki; föl akart emelkedni ágyából, de erőtlenül roskadt megint vissza. Megfogta a forró kezével Fekete uram kezét, s csendes, suttogó hangom mondta:

Nyilatkozat.

Alulírott ezennel ünnepélyesen kijelentem, hogy az »Országos erdészeti és vadászat nyugdíj és segélyegyesület« kötelékébe annak megalakulása esetén belépni óhajtók s egyszersmind teljes igyekezettel azon leszek, hogy ismerős kartásaim körében az egyesületnek minél számosabb hivat igyekezek toborzani.

Az így kiállított és hozzám beérkező nyilatkozatokat azután rendeltetési helyükre fogom eljuttatni. Kartársi üdvözléttel

Szigetvár, 1908 évi október hóban.

Tóth Bálint

járásírdő.

HIREK.

A farkasokról már szállinkoznak a hírek, jelül hogy közeledik a tél. Nagybányáról jelentik ugyanis, hogy Kopestink Péter nagybányai lakosnak, a város határán levő kőbányai telepen van egy kis tanyája, a melynek juhakolját az utóbbi időben gyakran farkasok látogatták meg. Az ordások nagy pusztításokat vittek véghez a juhok között s ez arra ösztökélte a gazdát, hogy irtó háborút indítson a vakmerő farkasok ellen. A napokban, ugy estefelé Kopestink a juhakol körül járkált és keserves bégetést hallott. Rögtön tisztában volt a helyzettel. Nem sokat gondolkozott, hanem fogott egy hatalmas dorongot s bement akolba. A juhok között tényleg két farkas garázdálkodott. A bátor gazda erre felkapta az ütőeszközt s az egyik farkast úgy hátba vágta, hogy ketté tört s dereka. A másik ordást pedig úgy fejen kólintotta, hogy azonnal felfordult.

Vonatmentő gyermekek. Pilsenből jelentik a következőket: E hó 21-én reggel mikor a Kattowitz és Strakowitz között közlekedő személyvonat elrobogott Pratzovitznál, a vasuti töltések mellett haladó két iskolásfiú. Peschka vasuti őr és Schedl földmives gyermekei észrevették, hogy a robogó vonat egészen szokatlan zajt idéz elő. A fiúk később a szokatlan zaj

— Istenem, Istenem! de szépen szól a kakuk, mintha a mennyországból hallanám a hangját!

— Ott kiáltoz a bükkösben, párját hívogatja!

— Istenem! ha itt az én kertemben szólana!

— Ne busulj, Mátyás, — vigasztalta Fekete uram, — fog az itt is szólni, ha én akarom; ide csalom a hangommal!

S azzal el kezdte a kakukszót utánozni. Egy-két kakulkoásra sebes röpüléssel jött a madár a bükkösből, s alig pár lépésnyire tőlük leszállt egy fára, s ott teljes erővel kezdett kakukolni.

Lincsár Mátyás önkívületben emelkedett föl ágyáról, kezeivel a madár felé integetett, ajkai érhetetlen szokat rebegetek. Egyszer azután halálos sápadtság futott végig arcán, visszacólt párnáira, egy édes mosoly játszadozott reszkető ajkán, szeméit lehunyta s egy mély sóhajjal elaludt örökre. Az utolsó kakukszót már a tulvilágon hallgatta. Ki tudja? Nem várta-e őtet ott a három év előtt meggyilkolt madár édes-bájos kakukszóval?

... A kertbe csalt kakuk pedig igen üdvözölte tovább is a bűvös május elsejét, s tizszer-huszsor egy másután kiáltotta: kakuk! kakuk! kakuk! ...

okát is megpillantották. Az egyik sin ugyanis több helyen el volt törve és egy sindarab hiányzott belőle. A gyermekek nyomban a legközelebbi őrházhoz rohantak és lármát ütöttek. A vasuti őrnök még csak annyi ideje volt, hogy a zakatoló vonat elé szaladjon s azt nyílt pályán megállíttassa. A kis fiuk lélekjelenetükkel nagy szerencsétlenséget akadályoztak meg.

Veszedelemes gyujtogató banda. Hónapok óta veszedelemes gyujtogató és betörő banda tartja rettegésben Rákoskeresztur és Isaszeg lakosait. A két községben egymást érik a betörések és gyujtogatások. A banda vakmerőségét jellemzi, hogy előre bejelentik gazdtettüket. Még pedig eredeti formában. A kiszemelt ház falára piros festékekkel fölírják: „Eljövünk rabolni és azután fölgyujtjuk ezt a házat.” Legutóbb özv. Turcsányi Jánosné házára irták fel a vészes bejelentést. A megriadt asszony bejelentette az esetet a csendőrségen, ahonnan egy fegyveres csendőrt rendeltek ki Turcsányiné házához. Ennek dacára is szerdán betörték a házba, kipusztították a tyukokat s elhordtak az udvarról minden értékes holmit, csütörtökön este pedig beváltották a másik fenyegetésüket is. Fölgyujtották a házat. A csendőrség most széleskörű óvintézkedéseket tett, hogy a rendkívül veszedelemes bandát ártalmatlanná tegye.

Aki ezüstbe fult. A napokban Filadelfiában szinte hihetetlenül hangzó haláleset történt. Egy filadelfiai banknak hivatalnokai azt a parancsot vették, hogy az egyik teremben már évek óta fölhalmozva volt és zsákokban elhelyezett ezüst dollárokat számolják meg. Midőn a termet kinyitották, a hivatalnokok észrevették, hogy néhány zsák a földre hullott. Egyikük fölemelt a földről egy zsákot és azt a pénzhalmot tetejére akarte föltenni. Alig mászott föl azonban a halom tetejére, az egész pénzhalmaz mozgásba jött és egy pillanat alatt nagy robajjal összedült. Néhány kinyílt zsákból csengve hullottak ki az ezüst dollárok. A hivatalnokok az első pillanatban semmi rosszra sem gondoltak. Minő nagy volt azonban rémületük, midőn látták, hogy társuk a bedült pénzeszsákok alatt, ezüst dollároktól körülvéve, az ezüst sirban eszméletlenül fekszik. Rögtön megszabadításához láttak és nem-sokára elő is huzzák a zsákok alól — holtan. A körülbelül 2 millió dollárt kitevő pénz összeomlása az egész épületet megrendítette.

A medvefogóban. A minap az a hír érkezett Liptószentmiklósról, hogy egy cseh turista belelépett a medve-csapdába s halálosan megsérült. A Magyarországi Kárpátgyógyászati Liptói Osztályának titkára. Orbán Nándor, az esetről a következőket írja nekünk: Havlása János cseh hirlapíró, a ki Kriván aljában Pod-Banszkon már huzamosabb idő óta tartózkodik, a maga vigyázatlansága folytán került a csapdába. Október 7-én, szerdán, négy napi időzésre azzal a szándékkal ment föl a Neftzerka-völgyi vadász-házban, hogy ott sajtó alá kerülő munkáját befejezze. Távozása előtt szállásadója, a pod-banszkoí erdőőr óva intette a cserkész-uton való sétálástól. Csütörtökön reggel Kabrányi erdőőr a fiát kütdte föl, hogy külön figyelmeztesse a tilos utra. Hiába történt. Havlása gondolatba mélyedve, szórakozottan még aznap délután arra botorkált s belelépett a medvefogóba. Elmerültségében nem látta az ut elején kiszögeezett fekete táblát. A csapda előtt mintegy ötven méterrel nem vette észre a kiáltó színű, második föliratos táblát sem. A csapda teste előtt és mögött pedig a kifeszített drótot sem vette figyelembe, hanem átment rajta s megfogta a csapda. Csütörtök délután negyedfél óra volt, a mikor fogoly lett s péntek

délelőtt tizenegy óra a mikor a sziklák alól előkerített kulcsal kiszabadította magát. A vadász-házhoz visszatérve kimosta a jobb lábszárán levő három szurott és egy horzsolt sebet s gondosan bekötözte. Csonttörés nem történt. A mikor készen volt, teát s tojást főzött s utána tizenhát óra hosszat aludt egy folyóban. Szombaton délelőtt tíz óra tájban hazafelé indult s ment szakadatlan sántikálva és mászva éjjel és nappal egyaránt, vasárnap délután ötödfél óráig, míg Kabrányi rá nem talált. Orvosi segítségben még vasárnap részesült. Havlása október 25-én már elhagyta az ágyat s rövidebb sétára indult.

Vérfürdő egy táncteremben. Brüsszelből táviratozzák, hogy Charleroiban részeg bányászok berontottak minap este egy táncterembe s mindenkit halállal fenyegettek. Csakugyan revolvert rántottak elő, mások pedig kést s a vendégekre támadtak. Két ember meghalt, többen súlyosan megsebesültek.

Robbanás egy vonaton. Kievből jelentik: A délnyugati vasut vonalán, Smerinka állomás közelében minap a vonat egyik negyedik osztályu kocsiában robbanás történt. Az explozió következtében két vasuti kalauz, két távirótisztviselő és harmincöt utas megsérült. Hogy a bajt mi okozta, még eddig nem sikerült ki-deríteni. Hat sebesült meghalt.

KÜLÖNFÉLÉK.

Forróvizű tó. A Csendes óceán sziget világának legujabb természeti tüneménye a Dominica szigetén felfedezett tó, melynek vize állandóan forrásban van. A szigetet vulkánikus erupciók hozták felszínre s a rajta forrásban lévő tó valószínűleg benső összeköttetésben áll a sziget méhében rejlő kráterrel. Felfedezését egy balesetnek köszönik, melynél egy ember majdnem életét veszítette. Watt Edmund egy dominica-szigeti vadász, a tónak különben járatlan tájára egy sebzett vadnak üldözése közben jutott el. A vadász saját szavai szerint mar messziről intenzív kényszagot érzett, ám a sebzett vad üldözésében e körülményt figyelmen kívül hagyta s a tóhoz olyan közel jutott, hogy a kiáramló kengőzők elől csakis a földön kuszva tudott elmenekülni. A kengőzők tudvalevőleg az ilyen tájon csakis a magasabb levegőrétegeket töltik meg, úgy hogy a föld szintjén a vadász megmenekülhetett. Mióta a tó létezéséről tudnak, számosan keresték fel e tájat, a kik azonban tulságos közel mennek, életükkel lakolnak. Így 1901. decemberében egy angol turista, Mr. Wilfred Meysey Clive és két vezető veszítette életét a gyilkos gázok belehelése következtében.

Milyen munkát végez az erdő. A kérdés bizonyára megütközést fog kelteni, hiszen a fák a bokrok s cserjék ott állanak egy helyben néha évszázadokig, mi munkát végezhetnek a mozdulatlan facsoportok? Legfeljebb arra fognak gondolni, hogy az erdő sűrű lombjaival árnyékot teremt a fáradt utasnak s a tölgyek derék törzsükkel ellentállanak a vihar romboló erejének. Szóval mi az erdőnek csak passzia szerepet szántunk. Ám a természettudós buvár szellemvessel be nem éri, ime: egyetlen tölgy, azon hónapokban, midőn lombkosszoru disziti koronáját, 123 tonna vizet szív fel a földből. E vízmennyiség a levelek pórusain keresztül elpárolog s nagy mértékben hozzájárul, a körlevegő nedvességének emeléséhez. E nagy vízmennyiség pedig csak egy közepes nagyságú fára vonatkozik. Ausztrália őserdeiben vannak fatörzsek,

melyek évente több 1000 tonna vizet párologtatnak el. Könnyen elképzelhető, milyen óriási munkát végez hát az erdő. Ez magyarázza meg aztán azt is, hogy ha az erdőt nagy területen kiirtják, a körüli tájak levegője jóval szárazabbá válik.

Te kérded? Feltűnően csinos, fiatal leány áll a bírák elé.

Az elnök: A kisasszonyt, mint tanut fogom kihallgatni. Igazat valljon! Figyelmeztetem az eskü szentségére és a hamis eskü következményeire. Hogy hívják?

A leány (mosolyogva): Engem?

Az elnök: Természetesen.

A leány: Lornier Babete vagyok. Röviden Babinak szólítanak.

Az elnök: Hová való születésű?

A leány: Párisba.

Az elnök: Hány éves?

A leány: Én?

Az elnök: Igen, igen, ön?

A leány: Tizennyolc.

Az elnök (szigorúan): Ismételten figyelmeztetem önt az eskü szentségére.

A leány (szemlesítve): Huszonegy.

Az elnök: Mi a foglalkozása?

A leány: Nekem?

Az elnök: Feleljen.

A leány: Chansonette-énekesnő vagyok.

Az elnök: Hol lakik?

A leány csodálkozva néz az elnökre és nem felel.

Az elnök: De hát miért nem felel?

A leány (mosolyogva): Ugyan kérlek, mit kérdezel ilyet. Hiszen tegnap voltál nálam! . . .

Madárgyilkosságok. Nem először indult meg a mozgalom, a női divat megváltoztatására, hogy a nők a kalapok díszítésére ne használjanak kitömött madarakat és madártollakat. Egy francia tudós megfigyelés alapján kimutatta, hogy a fecskék, rigók, pintyek Franciaországban már alig találhatók. Részben kipusztultak, részben pedig más országokba menekültek. Igen sok díszítésre használt madarakat szállítanak Szibériából, hol egész területek madártollakból élnek. Egyik legjelentősebb madárpiac Urbit nevű határvárosban van, ahol egy tél alatt a következő madarakat árusítottak el: 3000 uhu (párja 14 márka); 4000 pár sas (párja 16 márka). Nagyon keresték a fehér bagolyokat, amelyekből 16.000 pár kerüllet piacra; párja 2 márkával. Szarka 20.000 akadt vevőre; a madártollkereskedők párját 75 fillérrel fizették. Roppant sok egyéb madarat is árusítanak, amelyeknek tollait mind a női ruhák díszítésére használják fel.

Mesés árak. A gróf Draskovich-féle baranya-sellyei vadaskert kitűnő minőségű fővadállományát. köztudomás szerint évről-évre fokozatosan apasztják az erdőfelújítások miatt, úgy, hogy ez a nagyszerű tenyészanyag, mely éveken át annyi díjnyertes tropheát juttatott a budapesti agancskiállításokra, ma már alig áll többől mint 200 darabból. Az utóbbi években elevenen befogott szarvasokat is meglehetősen számban eladtak a bar-sellyei vadaskertből — tenyésztési célokra, még pedig olyan árakon, a minőket szarvasért idáig soha sem hallottunk. Egy-egy szarvastehenet ugyanis 600—1200, szarvasbikákat 1200—3000 koronával is fizettek a vevők és még így is örültek, hogy kaphattak ebből a hatalmas és egészséges fajból. (V. L.)

Hány embert fálnak fel a vadállatok? Az angol könyvpiacra most egy hivatalos statisztika jelent

meg Indiáról, melyben megvannak azok az adatok is, hogy hány embert pusztítanak el évenként a vadállatok. Ezek szerint az idén összesen 2,836 ember esett áldozatul a fenevadaknak, Ebből 26-ot a hiénák öltek meg, a többit a tigrisek és a farkasok tépték szét. Kigyó, marás következtében az idén 23,166 ember pusztult el Indiában.

Szerb jóslat. Egyik orosz lap furcsa horoszkopot közöl az új szerb uralkodókról. 1868-ban ugyanis egyik szerb faluban egy öreg paraszt keltett kinos feltűnést, aki örvongve futott végig az utcán s azt ordította: „Megölik a fejedelmet!” — Röviddel ezután csakugyan megölték Obrenovics Mihály fejedelmet. A parasztot ekkor elfogták és kivallatták, hogy nincs-e része a gyilkosságban. A paraszt azonban eszelős volt s elmondta hogy nemcsak ezt a gyilkosságot látta meg az ő lelke, de még más szörnyű eseményeket is jóslhat. E jóslatot írásba is foglalták s az orosz lap most ezt a jóslatot közli. A vén paraszt így szólt: „Látok egy fejedelmet, aki király lesz, de rosszul kormányoz és olyan házasságra lép, mely boldogtalan lesz. (Milán.) . . . Látom a fiát is, aki még egészen gyermek, mikor trónra ül s akit később a feleségével együtt megölnék (Sándor és Drága) . . . Őket új király követi, másik családból való, de ez is erőszakos halállal mul ki (I. Péter, a mostani király) . . . Azután idegenek jönnek az országba s a szerb nép annyit fog szenvedni, hogy az élők a holtak sirjain zokogva jajgatják a halált, mert a jéghidegsírt többre becsülik a keserves életnél . . . De a népből egy hős támad, aki az idegeneket elűzi s a holtak sirjaihoz újabb zarándoklás támad, de ezúttal nem bánkódással, hanem örömmel a szívekben. És ők kiáltozzák a hantok alatt nyugvó holtak felé: „Keljetek föl, szálljatok ki sirjaitokból, hogy láthassátok, unokáitok milyen boldogok!”

Szerkesztői üzenetek.

Varga István urnak, Terecseny. Az, a ki az erdőben már felvágott, felrakásolt s eladásra elkészített fát tulajdonit el tekintett nélkül annak értékére, lopást követ el, melynek elbírálása és megtorlása a kir. járásbíróság jogkörébe tartozik. Erre nézve az intézkedést megtalálja az erdőtörvény 74 §-ában. **Chiba János** urnak, Bazin. Arra nézve, hogy szabad-e a bérelt vadászterületen talált dögölt vadat vagy annak még élvezhető részeit elvinni, a vadászat törvény ugyan egyenesen nem intézkedik, de tekintettel annak 17-ik §-ára, mely szerint »idegen területen a sebzett vadat üzni nem szabad«, nyilvánvaló, hogy az a vad már az idegen terület tulajdonosának vagy bérletjének vált tulajdonává s így annak elvitele tulajdon ellemi kihágást vagy lopást képezhet, mely cselekmény minősítése szerint büntethető. **Husztly Károly** urnak, Nyitra-szeg. A névjegyzék összeállításával nekünk nagy örömet okoz, ügyünknek pedig jó szolgálatot tesz. **Tamás Lajos** urnak, Hosszúfalu. Ha az által szolgáltatát nem mulasztja, nem akadályozható meg abban, hogy vásár- és ünnepnapokon vadászhaszonot, hol ez meg van Önnek engedve.

A kiadóhivatal postája.

Szilágyi Palkó János urnak, Zenta. Az ujjal megküldött 45-ik számot eddig bizonyosan megkapta. **Butyka Gergely** urnak, Kosztessd. A lapot mindig pontosan küldjük s ha azt nem kapja, csak a községi levélhordójuk, vagy a ki o t a postát kezeli, lehet hibás. **Szlonka József** urnak, Nagy-Libercse. A jelzett 2 korona beérkezett s előfizetése az év végeig rendezve van.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.

ERDÉSZETI UJSÁG

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor. — fil.
Fél évre 4 kor. — fil.
Negyed évre 2 kor. — fil.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily
írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez
küldendőek.

Megjelenik minden vasárnap.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó
Podhradszky Emil.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak
helye 20 fil. Ajánlközásoknál eladás vételnél
minden szó után előre beküldendő 4 fil.
Nagyobb s többszöres hirdetményeknél mér-
sékelt díjak egyezség szerint.

VIII. évfolyam.

Szászsebes, 1903. November 1.

5. szám.

TARTALOM:

1. Vezércikk: Vadászati irodalmunk.
2. A havasi marmota és vadászása.
3. A kakuk
4. Hasznos tudnivalók.
5. Felhívás.
6. Hírek.
7. Különfélék.
8. Szerkesztői üzenetek.
9. A kiadóhivatal postája.
10. A borítékon: Hirdetések és pályázatok.

Első rangu egyenruházati intézet

Blum és Társa

Szerb kir. udv. szállítók. Ó cs. és kir. Fensége József Főherceg udv. szállítói
A nagyméltóságu Földmívelésügyi m. kir. Ministerium hivatalosan megbízott
erdészeti egyenruha szállítói
Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

BUDAPEST IV. Belváros, Sütő utca 2. szám, a Szervitater sarkán.

Saját műhelyeink a házban: Sütő utca 2, Szervita tér 8, Hajó utca 3.

III. A XVszámu, kimerítő tartalmu árjegyzékünk közrebocsajtása alkalmából ajánljuk legkés-
ségesebb szolgálatainkat, minden néven nevezendő, — mesteri szabásu, izlésteljes csinos kiállításu

ERDÉSZETI és ERDŐ ALTISZTI EGYENRUHÁK

nemkülönben felszerelési cikkek szállítására.

Hivatalos uton részletfizetésre

s eszközölhetők a megrendelések; az ily megrendeléseket, hosszas gyakorlatunk alatt — a be-
tekinthető számos elismerő nyilatkozatok tanúsága szerint, — mindenkor, az igen tisztelt meg-
rendelők legteljesebb megelégedésére hoztuk kivitelbe.

POLGÁRI RUHÁK

a legujabb francia es angol divat szerint, szinte jutányos árban készítettnek. — Vevőink
kényelmére bármely szakmánkba nem vágó cikket készségeel beszereszünk es a vidéki megren-
delések kivitelére különösen kiváló gondot es figyelmet forditunk,

Óvjuk igen tisztelt megrendelőinket oly czégektől, kik olcsó reklám árak által régi vevőinket meg-
tévesztetni óhajtják, miután jutányosabb árt csak is az anyag es kiszolgálás rovására nyujthatnának.

Kivánatra ingyen es bérmentve küldjük meg árjegyzékünket es a hivatalos megrendeléshez
szükséges részletfizetési megrendelési ivet. Bármily csekély megrendelés is a lehető legnagyobb
figyelem es pontossággal lesz kiszolgálva.

Kiváló tisztelettel

BLUM és TARSA

Szerb királyi udvari szállítók.

Ó esászári es királyi Fensége József főherceg udvari szállítói. A nagyméltóságu Földmívelésügyi Ministerium
hivatalosan megbízott erdészeti egyenruha-szállítói. Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

Jutányos árak.

Figyelmes és pontos kiszolgálás.

Legelőnyösebb beszerzési-forrás.

Hitelt nyujtok

1—2—3 évre (kamat nélkül): városok, községek megyék, vízszabályozó társulatok, mérnöki hivatalok, szövetkezetek, nagyobb uradalmak s más hitelképes testületeknek.

A hitelnyújtás szőlővesszőre és borra nem vonatkozik.

A műórás. A fogyasztó közönség egyetlen alkalommal sincs annyira az eladó lelkiösmeretességének kiszolgáltatva mint amidőn órát vagy ékszeret vásárol. Ezen czikknél a legkevesebben tudják azt megállapítani, valjon elsőrendű tartós óra szerkezetet, avagy hibátlan kövű ékszeret kaptak-e? És ezért teljes mértékben méltányolható a vevőközönség tétovázása amidőn ünnepi ajándéknak avagy egyéb alkalomra órát vagy ékszer felét akar vásárolni. Sajnos, hogy sok reklámmal dolgozó némely esetben nem is szakember kezében levő üzlet nem azt nézi, hogy vevőjét lelkiösmeretesen kiszolgálja, hanem, hogy kétértékű holmiján minél nagyobb haszonnal adjon túl. — Ily körülmények között őszinte örömeinkre szolgál, ha ezuttal egy általánosan elősmert szolid órára terelhetjük t. olvasóink figyelmét. — Polgár Kálmán budapesti óraművészt értjük, (üzlete: VII., Erzsébet-körút 29. szám) kinek egy évtized óta fennálló üzlete országos jó hirre tett szert, mert ő az egyedüli órás, a ki zsebóráit minden helyzetben, sőt a finomabbakat még hideg és melegben is kiregulázza, ami által még a temperatúra változásai sincsenek befolyással óráira. A vidéki közönség kényelmére Polgár Kálmán „A Műötvs” cím alatt egy képes albumot állított össze, a mi gondos fénykép után készült metszetekben mutatja be az immár nagy népszerűségnek örvendő és megbízhatónak elősmert Polgárfele órák és ékszerek ezer számra menő fényképeit.

Ezen „Műötvs” című szaklag egyébként meg azért is méltó az említésre, mert a társadalom előkelősegeit képező egyénektől számtalan elősmert és hálá nyilatkozatokat tartalmaz, a melyek egyöntetűleg elősmertik, hogy az az öt évi jótállás amit Polgár Kálmán óráiért vállal, nem üres frasis, hanem reális alapon nyugvó tény, amiért a czég tényleg meg is felel.

Birjuk Polgár Kálmánnak abbeli ígéretét, hogy a kiadásában megjelenő „Műötvs” olvasóinknak közvetlenül ő hozzá címzendő felszolgáltatására: ingyen és bérmentve megküli.

ÉLŐ VAD!

Élő foglyokat, fázánokat, nyulakat, őzeket, szarvasokat, vad tengeri nyulakat, baglyokat és minden más állatokat magas áron vásárol az „Élőállat-kiviteli vállalat és állat nagykereskedő”: **O. Frank, Wien V., Zentagasse 48 sz.** Továbbá szállítok mindennemű élő vadat és más első minőségű állatot. Minden vadásznak és vadászat kedvelőnek nélkülözhetlen tanácsadóval ellátott képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök. Csoportos nyulfogáshoz saját hálóimat és foglyok s fázánok szállításához saját csomagolási eszközeimet bérmentve küldöm meg.

ELADÓ TÖLGYFA.

1612 darab 26—100 centiméter átmérőjű tölgyfa lábón az erdőben eladó. Venni szándékozók forduljanak az erdészeti gondnoksághoz: Bisse, u. p. M. Gyüd. Baranya megye.

3—4

Polcz József
körerdész.

Pártoljuk a hazai ipart és termelést!

Hogy a hazai erdész közönség pártolásáért érzett hálámat lerójjam. a magyar erdész és erdészeti altisztek árvái javára 6000 koronás alapítványt létesítettem a melyet az »Országos Erdészeti Egyesület« 334/1903 sz. átiratával elfogadni határozott.

FARAGÓ BÉLA

csász. és kir. udvari szállító

Kitüntetések:

- 1897. Arcachen
Arany-érem, diszoklevél.
- 1897 Brüsseli világkiállítás
Ezüst-érem.
- 1897 Marosvásárhely
Arany-oklevél.
- 1890 Szeged
Kiállítási oklevél.
- 1900 Párisi világkiállítás
Ezüst-érem.
- 1900 Orsz. iparegyesület
b. disz-érem.
- 1902 Pozsony három díj
Elismerő-oklevél, arany-
érem, bronz-érem.
- 1903 Cs. és kir. udvari szállító.
- 1903 Kertészeti kiáll. Zenta.
Ezüst érem
- 1903 Kertészeti kiállítás
Szatmár, diszoklevél.

Magyar Magpergető gyára

Zala-Egerszegen

tisztelettel kéri

a magyar erdész közönséget, hogy

erdei vetőmag

szükségletének fedezésével hűzagpótló

hazai iparvállalatát

az eddig is

kitüntető módon megnyilatkozott

pártogásában

részesíteni kegyeskedjék.

Pártoljuk a hazai ipart és termelést!

Pártoljuk a hazai ipart és termelést!

Pártoljuk a hazai ipart és termelést!

A kontinens régi jó hírnevű vállalata.

Párisi világkiállítás 1900. Grand Prix. — Számos díszoklevél, állami és egyesületi érem.

Pozsony 1902. arany érem. — Lemberg 1894. nagy arany érem.

Slavoniai és Magyar kocsányos és kocsánytalan

Tölgy vető makkot

Jegenyefenyő magot

és mindennemű őszi vetésre szükséges

ERDEI VETŐ MAGOT

szállít

**elismert kitűnő minőségben,
a lehető legolcsóbb árak mellett**

Stainer Gyula

csász. és kir. udvari szállító

első körmendi **magyar** magpergető
intézete

Körmenden

és kéri a tisztelt erdészközönséget úgy a magvak jóssága, valamint
a kiszolgálás pontossága felől magának próbarendelés útján meg-
győződést szerezni.

Hogy a tisztelt erdészközönség támogatásáért érzett hálámat lerójjam,
az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába évente 1000 koronát befizetek,
mely összeget az egyesület bármely jótékony célra fordíthatja. Ez által a
tisztelt erdészközönség a 2% levonása alól fel van mentve.

Pártoljuk a hazai ipart és termelést!

Több ezer elismerő nyilatkozat. Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.